

Årsberetning 2018

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser
og Professionsbacheloruddannelser

September 2019

Udgivet af Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Bredgade 40
1260 København K
Tel.: 3544 6200
sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

Årsberetning 2018

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser
og Professionsbacheloruddannelser

September 2019

Indhold

Forord	5
1. Generel status og udvikling på uddannelsesområdet: konsolidering	6
2. Rådgivning, aktiviteter og anbefalinger i 2018	8
2.1 Afskaffelse af adgangskrav for erfarne ansøgere til diplomuddannelser	8
2.2 Andre aktiviteter	9
2.3 Høringssvar og indstillinger	10
3. Emner og aktiviteter for rådet i 2019	11
4. Om Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser	12
4.1 Opgaver	12
4.2 Medlemmer og indstillingsret	13

Forord

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser afgiver hermed sin ellefte årsberetning, siden rådet blev nedsat i 2008.

Rådet afgiver hvert år en skriftlig beretning til uddannelses- og forskningsministeren om rådets virksomhed. Den indeholder en samlet status for området samt forslag til initiativer og anbefalinger inden for erhvervsakademiuddannelserne, professionsbacheloruddannelserne og de videreuddannelsesforløb, der knytter sig hertil, hvilket især vil sige feltet af akademiuddannelser og diplomuddannelser.

Rådet har også med denne årsberetning fulgt den kortere form, der blev indført forrige år. Bortset fra nogle hovedtal i det indledende afsnit er der dermed ikke i selve beretningen en større kommentering af data og figurer for udviklingerne i antallet og profilen ved ansøgere, optagne, årselever på efter- og videreuddannelser mv. De forhold fremgår efter rådets vurdering fint af "tallenes tale" i sig selv, som man kan se i beretningens bilag med tabeller og figurer.

Strukturelt har beretningen et indledende afsnit, hvor rådet kort kommenterer den generelle status og udvikling på sit uddannelsesområde, et andet afsnit med rådets aktiviteter og afgivne anbefalinger til uddannelses- og forskningsministeren samt høringer og indstillinger, et tredje afsnit med omtale af emner fra rådets dagsorden i 2019, og et sidste afsnit med fakta om rådet, herunder medlemskredsen pr. september 2019. Efter beretningen følger så bilaget med data, tabeller og figurer ajourført op til det senest tilgængelige og validerede år. Igen i år var der udfordringer med at få aktivitetstallene for akademi- og diplomuddannelser endeligt valideret, og det er årsagen til, at årsberetningen først afgives efter sommer.

Conni Simonsen
Formand

1. Generel status og udvikling på uddannelsesområdet: konsolidering

Rådets område dækker over seks videregående uddannelsesgrupper.

Der er de tre ordinære grupper, som alle er tilrettelagt som fuldtidsuddannelser og uden deltagerbetaling:

- Erhvervsakademiuddannelser, typisk 2-årige forløb.
- Professionsbacheloruddannelser, typisk 3½-årige forløb.
- Professionsbacheloroverbygningsuddannelser, typisk 1½-årige forløb efter erhvervsakademiuddannelsesniveau.

Der er herudover de tre grupper, der er tilrettelagt inden for voksen- og efteruddannelsessystemet som deltidsuddannelser i en periode over typisk 2-3 år og med deltagerbetaling. Uddannelserne kræver desuden typisk et par års relevant erhvervs erfaring mellem hvert niveau, før man kan optages:

- Akademiuddannelser svarende til erhvervsakademiniveau.
- Diplomuddannelser svarende til professionsbachelorniveau.
- En gruppe af øvrige videregående voksen- og efteruddannelser, hvoraf meritlærer og meritpædagog er de to absolut største.

Ser man på den samlede udvikling for optaget på disse seks uddannelsesgrupper, kan rådet med tilfredshed konstatere, at nøgleordet stort set fortsat er konsolidering (tallene med både vinter- og sommeroptag for hvert år fremgår af bilagets første seks tabeller 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2 og 2.3).

Mellem de tre ordinære uddannelsesgrupper er der en smule udsving med lidt færre optagne på erhvervsakademiuddannelser, mens niveauet er helt stabilt på både professionsbacheloruddannelser og professionsbacheloroverbygninger. Samlet set blev der i 2018 optaget 42.673 nye studerende på de tre grupper, hvilket er et lille fald på ca. 400 personer i forhold til året før, som imidlertid også lå oppe i det højeste niveau for optag.

Til trods for en generel tilfredshed vil rådet dog også bemærke, at der er en række uddannelser, hvor ikke er tilstrækkeligt med nyoptagne til at understøtte den efterspørgsel, der er for de færdiguddannede. Det gælder f.eks. for såvel nogle af de store offentligt rettede velfærdsuddannelser som flere tekniske uddannelser, der primært er rettet

mod den private sektor. Alle de uddannelser, hvor der er en mangelsituation, bør tildeles et særligt fokus.

For voksen- og efteruddannelser opgøres størrelsen ikke i antallet af optagne personer, men i løbende aktivitet som kan variere fra person til person, da uddannelserne kan tages over op til seks år fra indskrivning til afslutning. Aktiviteten måles i antal "årselever" svarende til et års studier for en person helt analogt til STÅ-aktivitet.

For de tre grupper var der i alt 13.179 årselever i 2018, og det er som nævnt også en konsolidering – aktiviteten var 13.101 årselever i 2016 og 13.236 i 2017.

På linje med de foregående to år vil rådet glæde sig over, at den markante nedgang i den samlede aktivitet, som man så indtil for nogle år siden, ser ud til at være permanent stoppet på et stabilt niveau. Endvidere bemærker rådet, at der fra 2017 til 2018 ikke er nævneværdige forskelle mellem de tre grupper af efter- og videreuddannelser, da alle stort set ligger på niveau med aktiviteten året før. Dog er der et samlet fald på godt 100 årselever på diplomuddannelserne, og ser man på de enkelte uddannelser, er der især væsentligt fald på den pædagogiske diplomuddannelse på ca. 300 i forhold til de foregående år.

Rådet deler det brede politiske ønske om en yderligere vækst i den videregående efter- og videreuddannelsesaktivitet fremover. Som et muligt delelement til at øge aktiviteten på diplomuddannelser pegede rådet i de seneste to år på, at man kunne fjerne adgangskravet om to forudgående erhvervs erfaring efter adgangsgivende eksamen for erfarne ansøgere til diplomuddannelser. En mere afgrænset ordning er siden indført som forsøgsordning. Et andet element kunne være finansielle incitament, hvor rådet håber, at bl.a. den nu fuldt indførte omstillingsfond vil kunne foranledige en øget aktivitet. Fonden giver mulighed for, at folk i beskæftigelse, der ikke har en hel videregående uddannelse bag sig, kan søge om at få op til 10.000 kr. årligt til brug for deltagerbetaling til at tage moduler på akademi- og diplomuddannelser.

2. Rådgivning, aktiviteter og anbefalinger i 2018

Rådet fortsatte i 2018 med at have et fokus på et adgangskrav i det videregående voksen- og efteruddannelse med henblik på at afgive anbefaling til ministeren og ministeriet. Derudover har muligheder og indhold ved nedsættelse af et nyt udvalg om erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser i tråd med det tidligere universitetsuddannelsesudvalg også indgået på rådets møder.

2.1 Afskaffelse af adgangskrav for erfarne ansøgere til diplomuddannelser

Både i 2017 og 2018 var et centralt emne for rådet et forslag om at fjerne et adgangskrav om to års erhvervs erfaring, før man med en erhvervsakademi- eller en akademiuddannelse kan gå i gang med at følge fag under en diplomuddannelse. Hvis f.eks. en faglært, med flere års erhvervs erfaring bag sig, går i gang med at tage en akademiuddannelse på deltid, mens han eller hun er i beskæftigelse, og så gerne vil optages på en efterfølgende diplomuddannelse, når han eller hun har færdiggjort akademiuddannelsen, så må uddannelsesstederne ud fra de gældende regler ikke optage vedkommende, før der er gået yderligere mindst to år, hvor han eller hun har været i relevant beskæftigelse.

Rådet anbefalede derfor både forrige og sidste år de daværende uddannelses- og forskningsministre, at der blev givet ansøgere mulighed for gå i gang med moduler på en diplomuddannelse umiddelbart efter deres afslutning af en akademiuddannelse eller en erhvervsakademiuddannelse, hvis de opfyldte disse tre betingelser:

- Har en flerårig, relevant erhvervs erfaring bag sig, f.eks. 4-6 år eller mere.
- Er ved optagelsen på diplomuddannelsen i relevant beskæftigelse.
- Ønskes en fuld diplomuddannelse, skal denne tages på deltid over mindst to år, så den gensidige befrugtning mellem teori og praksis - en hjørnestein i videregående voksen- og efteruddannelse - fastholdes.

Efter rådet i 2018 havde sendt anbefalingen til daværende uddannelses- og forskningsminister, Tommy Ahlers, bad han den såkaldte VEU-arbejdsgruppe om at behandle forslaget. Den arbejdsgruppe blev nedsat efter trepartsaftalen af oktober 2017 med repræsentanter for de centrale aktører på arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutionerne i forhold til voksen- og efteruddannelse på videregående niveau, og dens formål er at følge implementeringen af trepartsaftalens initiativer på det område. Gruppen anbefalede ministeren en lidt mere afgrænset forsøgsordning i tre år, hvorefter ansøgere med en akademiuddannelse under Uddannelses- og Forskningsministeriet og samlet

set mindst fire års relevant erhvervs erfaring efter ungdomsuddannelsesniveau bag sig, vil kunne påbegynde en diplomuddannelse efter opnået akademiuddannelse.

Rådet tog derudover fat på drøftelser om nedsættelse af et nyt udvalg om erhvervs-akademi- og professionsbacheloruddannelserne, som det planlægges at sende minister og ministerium en anbefaling om. Rådets drøftelser og udformning af en formåls- og opgavebeskrivelse er imidlertid ikke tilendebragt.

2.2 Andre aktiviteter

Et element i den omtalte trepartsaftale var, der fremover er et årligt fælles voksen- og efteruddannelsesmøde mellem rådet og Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), som rådgiver undervisningsministeren om bl.a. arbejdsmarkedsuddannelserne. Det første møde blev afholdt d. 5. september 2018 hos LO, i dag Fagbevægelsens Hovedorganisation, på Islands Brygge, hvor der blev drøftet en række efteruddannelsesinitiativer med relevans for begge råd. Her skal i særlig grad fremhæves et interessant oplæg fra uddannelseskonsulent på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Marie-Louise Bredvig, der havde erfaringer fra en forsøgsordning med samundervisning og samlokalisering af kursister på AMU- og akademiuddannelsesniveau. Derudover var der bl.a. en status fra Undervisningsministeriet for arbejdet med etablering af den kommende nationale portal for hele voksen- og efteruddannelsesområdet på tværs af alle niveauer, og der var oplæg om omfanget af realkompetencevurderinger. De vurderinger er til gavn for personer, der gerne vil optages på en efteruddannelse, men ikke har et formelt adgangsgivende eksamensbevis. Oplæggene fokuserede også på, hvad der kunne gøres for at øge brugen af realkompetencevurderinger på institutionerne.

Rådet havde derudover en række eksterne oplægsholdere på sine møder i 2018. Fra Uddannelses- og Forskningsministeriet var der tre oplæg. Et om kvalitetskriterier i det nye bevillingssystem for de videregående uddannelser, et andet om en analyse af årsager til frafald på uddannelser og et tredje om det Call for Action, som den daværende uddannelses- og forskningsminister udsendte sidste år for at modtage forslag og ideer til, hvordan fremtidens digitale dagsorden i højere grad kan blive imødekommet.

Rådet har traditionelt et årligt heldagsmøde med institutionsbesøg. I 2018 var der besøg på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole og hos diplomingeniøruddannelsen på Syddansk Universitet, begge i Odense.

På UCL hørte rådet ved rektor Erik Knudsen bl.a. om baggrund, muligheder og udfordringer ved den nylige fusion mellem den tidligere professionshøjskole University College Lillebælt og det tidligere Erhvervsakademi Lillebælt.

På SDU var der især to hovedemner. Den ene var det testbaserede og mere kvalitative optagesystem, som universitetet havde indført først på medicinstudiet og siden på alle sine uddannelser, herunder professionsbacheloruddannelsen til diplomingeniør. Systemet kræver øgede ressourcer, men institutionens håb og forventning er, at det vil understøtte et bedre match mellem de studerende, der optages, og de forskellige studier, hvorpå de optages, hvilket igen vil kunne mindske frafald og øge færdiggørelse. Ud fra det forhold var antagelsen på SDU, at det forøgede ressourceforbrug ville tjene sig ind.

Det andet emne var et oplæg om og fra den fynske robotklynge. Robotteknologi, automatisering og digitalisering står fortsat stærkere i den fynske erhvervsstruktur, og projektleder Henrik Brændstrup fra Odense Robotics fortalte om virksomhedernes behov for kvalificeret arbejdskraft, herunder om uddannelsesstederne relativt hurtigt kunne leve op til at uddanne og efteruddanne personer med de nytilkomne kvalifikationsbehov? Det blev nævnt, at uddannelsesstederne var rimelig gode til at indfri den rolle, hvorimod mange virksomheder var knap så gode til præcist at vurdere hvilke kvalifikationer og uddannelser, de havde behov for, navnlig hvis der var tale om en række af de nyere tekniske erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, som f.eks. automationsteknolog.

2.3 Høringsvar og indstillinger

Rådet modtager hvert år løbende en række høringer om emner, der falder uden for rådets område, f.eks. om ungdomsuddannelser eller AMU-uddannelser. Endvidere modtager rådet også høringer, som nok falder inden for dets område, men hvor medlemmerne indbyrdes ikke kan nå til en tilstrækkelig grad af enighed til, at det giver mening, at rådet som samlet organ afgiver høringsvar, eller hvor det indhold, en høring omhandler, er af så specifik karakter, at kun enkelte af rådets medlemsorganisationer har en interesse i forholdet. Her svarer de enkelte medlemsorganisationer med interesse for emnet i stedet hver for sig. Langt hovedparten af høringsmaterialet falder ind under enten det ene eller det andet af de forhold, og i 2018 var det alle på nær én høring, der var af en sådan karakter, hvor rådet så måtte nøjes med at kvittere for modtagelsen.

I 2018 afgav rådet indholdsmæssigt svar til én høring, og det var om den bekendtgørelse, der indførte muligheden for oprettelse af såkaldt særskilte moduler uden for eksisterende deltidsuddannelser på akademi-, diplom- og/eller masterniveau. Rådet tilsluttede sig fuldt ud ordningen, der var en del af trepartsaftalen fra oktober 2017, og som muliggør, at der i løbet af relativt kort tid vil kunne oprettes enkelte moduler for at indfri nyopståede kvalifikationskrav på områder, hvor der ikke er behov for at få oprettet en helt ny fuld uddannelse, og hvor man heller ikke fagligt meningsfyldt kan oprette disse moduler under en af de eksisterende deltidsuddannelser.

I lighed med tidligere år er rådet høringspart til den årligt justerede positivliste for moduler til ordningen om seks ugers jobrettet uddannelse under Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Positivlistens fag og moduler er primært fra AMU- og erhvervsuddannelsesområdet, men der er også 50 moduler fra relevante akademiuddannelser, som rådet kommenterer på. Rådet tilsluttede sig fuldt ud listen.

3. Emner og aktiviteter for rådet i 2019

Rådet besluttede at lade indholdet af sit første møde omhandle dels udformningen af den nye institutionsakkreditering og dels retningen for en kommende revision af optagesystemet til de videregående uddannelser, og til begge emner fandt rådets drøftelse sted på baggrund af oplæg fra Uddannelses- og Forskningsministeriet. Til det andet møde, i maj måned, var hovedemnerne planlagt til at omhandle 1) frafald på videregående uddannelser, herunder også ud fra dimensioner som studentertrivsel og optagesformer, på baggrund af oplæg fra Danmarks Evalueringsinstitut og DAMVAD Analytics samt 2) klargøring af anbefalinger om nedsættelse af et udvalg med fokus på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne. På grund af udskrivelse af valg til Folketinget måtte mødet imidlertid aflyses, men emnerne blev flyttet til rådets hel dagsmøde i september, der fandt sted ved besøg på Københavns Professionshøjskole. Den institution er en fusion af to tidligere professionshøjskoler, UCC og Metropol, og rådet havde bedt om at høre om baggrund for og potentialer og udfordringer ved fusionen. Dertil kom øvrige emner om regional uddannelsesdækning og uddannelsesstationer, fremtidens kompetencebehov for sundhedsfagligt uddannet personale samt institutionens syn på forskellige adgangskrav til pædagogiske voksen- og efteruddannelser.

4. Om Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser er nedsat af uddannelses- og forskningsministeren i henhold til § 18 i Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Rådet blev første gang nedsat i april 2008 og erstattede de tidligere Erhvervsakademirådet og Rådet for de mellemlange videregående uddannelser. Baggrunden for dets oprettelse var bl.a., at erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne udgjorde et område med fælles regelgrundlag og formål, og at det samtidig skulle understøtte disse uddannelsers profil i det samlede uddannelsesbillede.

4.1 Opgaver

Rådet har til opgave at rådgive uddannelses- og forskningsministeren om uddannelserne, herunder om følgende ti forhold:

1. Uddannelsernes udvikling.
2. Generelle spørgsmål om udbuddet af uddannelser i forhold til dokumenterede behov på arbejdsmarkedet.
3. Generelle konsekvenser for uddannelserne som følge af nye eller ændrede behov på arbejdsmarkedet.
4. Formål og strukturelle rammer.
5. Adgangskrav.
6. Sammenhæng med øvrige uddannelser og uddannelsesområder.
7. Rammer for forsøgsvirksomhed.
8. Efter- og videreuddannelse.
9. International uddannelse.
10. Kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.

Rådet mødes fire gange årligt for at behandle og drøfte uddannelsespolitiske områder med henblik på at kunne afgive konkrete anbefalinger og rådgive ministeren. Rådet har endvidere et forretningsudvalg, der ligeledes mødes fire gange årligt.

På baggrund af rådets arbejde afgives hvert år en skriftlig beretning til ministeren med en samlet status og forslag til nye initiativer inden for erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne samt de tilknyttede voksen- og efteruddannelsesforløb.

4.2 Medlemmer og indstillingsret

Uddannelses- og forskningsministeren udpeger formanden samt indtil to personligt udpegede medlemmer. Herudover udpeges 18 medlemmer efter indstilling fra de i loven nævnte indstillingsberettigede organisationer, der består af alle foreninger og organisationer for både arbejdsgivere og arbejdstagere i den private såvel som den offentlige sektor, som har direkte interesser i de uddannelser, som falder under rådets faglige områder. Ministeren kan herudover udpege repræsentanter for institutioner, rådgivende organer og faglige forsamlinger som tilforordnede til at deltage i rådets arbejde.

Rådets medlemmer og tilforordnede beskikkes for fire år ad gangen med mulighed for genbeskikkelse. Alle medlemmer samt formanden er beskikket frem til 30. april 2020 - dog ikke de to studenterrepræsentanter, der beskikkes for to år.

Udpeget personligt af ministeren:

- Formand Conni Simonsen, direktør, Ingeniørhøjskolen Aarhus Universitet
- Politisk chef Jannik Schack, Tænk tanken DEA
- Direktør Jakob Rathlev, Idrættens Analyseinstitut

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Dansk Byggeri, Dansk Erhverv og Dansk Industri i fællesskab:

- Uddannelses- og forskningspolitisk chef Mads Eriksen, Dansk Erhverv
- Konsulent Mette Nielsen (erstattede i 2019 Mette Fjord Sørensen)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening:

- Politisk konsulent Karen Winnie Larsen (erstattede i 2018 Lars Djernæs)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Ledernes Hovedorganisation:

- Uddannelseschef Thomas Christensen

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Danske Regioner:

- Konsulent Maya Ryevad Lauritsen
- Konsulent Natacha Jensen

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Kommunernes Landsforening:

- Chefkonsulent Kristine Wiberg Plougsgaard (erstattede i 2019 Tim Pedersen)
- Chefkonsulent Anne Marie Ladefoged (erstattede i 2019 Ursula Dybmose)

Fem medlemmer udpeget efter indstilling fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH der fra 2019 er fusion mellem LO og FTF):

- Næstformand for FH Nanna Højlund (erstattede i 2019 Bente Sorgenfrey)
- Faglig sekretær Lars Søgaard Jensen, BUPL (erstattede i 2018 Dorthe Steenberg, Dansk Sygeplejeråd)
- Forbundssekretær Morten Rønne, PROSA
- Konsulent Anne Kristine Andersen, FH (erstattede i 2019 Martin Liebing Madsen, der også i 2019 havde erstattet Rasmus Ø. Jacobsen)

- Politisk rådgiver Gitte Brückner, HK (erstattede i 2018 Pia Svane)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Ingeniørforeningen i Danmark (IDA):

- Chefkonsulent Anne Kathrine Bojsen, IDA

To medlemmer udpeget efter fælles indstilling fra de studerendes organisationer:

- Rasmus Overgaard Danielsen, bygningskonstruktørstuderende, KEA (erstattede i 2019 Anine Kjølback)
- Rasmus Holme, lærerstuderende, Københavns Professionshøjskole (erstattede i 2019 Jenny Maria Jørgensen)

Et medlem udpeget efter indstilling fra professionshøjskolernes rektorkollegium:

- Rektor Erik Knudsen, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole til 30. september 2019. Fra 1. oktober 2019 rektor Jens Mejer Pedersen, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole

Et medlem udpeget efter indstilling fra erhvervsakademiernes rektorkollegium:

- Rektor Niels Egelund, IBA Erhvervsakademi Kolding, og formand for Rektorkollegiet for Danske Erhvervsakademier

Tilforordnede:

Udpeget efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU):

- Chefkonsulent Jakob Krohn-Rasmussen, Dansk Byggeri

Udpeget efter indstilling fra Danske Universiteter:

- Institutleder Anne Jensen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet